

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 109/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky neziskovej organizácie **Nemocnica Alexandra Wintera n. o.**, Winterova 66, Piešťany, IČO 36 084 221, zastúpenej Advokátskou kanceláriou MAJLING & NINČÁK, s. r. o., Palárikova 14, Bratislava, IČO 35 960 728, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ján Majling, PhD., proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Sžk 15/2019 z 22. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 13. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Sžk 15/2019 z 22. júna 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Zároveň navrhuje napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že správna rada sťažovateľky (5-členná) schválila 27. novembra 2012 na svojom zasadnutí dodatok č. 1, ktorým došlo k zmene štatútu sťažovateľky z 26. februára 2010, v zmysle ktorej má správna rada šesť členov (Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky vymenúva štyroch členov a dvoch členov menuje sťažovateľka). Nová 6-členná správna rada na mimoriadnom zasadnutí (konanom v ten istý deň) odvolala z funkcie riaditeľa [REDAKOVANÉ] a zvolila do nej [REDAKOVANÉ]. Následne sťažovateľka doručila 4. decembra 2012 Okresnému úradu Trnava, odboru všeobecnej vnútornej správy (ďalej len „registrový úrad“) návrh na zmenu údajov zapísaných do registra

neziskových organizácií (ďalej len „register“), v ktorom žiadala o zápis zmeny štatutárneho orgánu (riaditeľa), a to návrh na výmaz odvolaného riaditeľa [REDACTED] a návrh na zápis novozvolenej riaditeľky [REDACTED]. Registrový úrad vydal 10. decembra 2012 rozhodnutie č. ObU-TT-OVVS2-2012/16492-00001 o výmaze štatutárneho orgánu riaditeľa [REDACTED] a zápise riaditeľky [REDACTED] (ďalej len „rozhodnutie registrového úradu“). Proti rozhodnutiu registrového úradu podal prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky protest č. k. VI/2 Gd40/1 5/1000-7 z 24. marca 2015 (ďalej len „protest prokurátora“), ktorým žiadal predmetné rozhodnutie ako nezákonné zrušiť. Z odôvodnenia protestu prokurátora vyplýva, že registrový úrad nesprávne vyhodnotil naplnenie zákonných predpokladov na vykonanie zmeny údajov zapísaných do registra, pretože správna rada bola nesprávne kreovaná, realizovaná zmena počtu členov správnej rady z piatich na šiestich členov bola nezákonná.

2.1. Registrový úrad vec postúpil Okresnému úradu Trnava, odboru opravných prostriedkov, ktorý rozhodnutím č. OU-TT-OOP1-2015/017964 z 27. mája 2015 protestu prokurátora vyhovel a rozhodnutie registrového úradu zrušil. Sťažovateľka podala 15. júna 2015 proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, ktoré bolo postúpené Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, sekcii verejnej správy, odboru všeobecnej vnútornej správy (ďalej len „ministerstvo vnútra“) ako nadriadenému správneho orgánu.

2.2. Ministerstvo vnútra rozhodnutím č. SVS-OVS3- 2015/019033-5 z 18. augusta 2015 zrušilo rozhodnutie Okresného úradu Trnava, odboru opravných prostriedkov z 27. mája 2015 z dôvodu procesnej nezákonnosti, pretože vo veci rozhodol vecne nepríslušný správny orgán.

2.3. Následne ministerstvo vnútra ako vecne príslušný správny orgán rozhodnutím č. SVS-OVS3-2015/019033-6 z 26. augusta 2015 protestu prokurátora vyhovel a právoplatné rozhodnutie registrového úradu z 10. decembra 2012 zrušilo. Sťažovateľka napadla predmetné rozhodnutie rozkladom.

2.4. Ministerstvo vnútra rozhodnutím č. KM-OLVS-102/2015/RK z 28. októbra 2015 (ďalej len „rozhodnutie ministerstva vnútra“) rozklad sťažovateľky zamietlo a potvrdilo rozhodnutie ministerstva vnútra z 26. augusta 2015, ktorým vyhovel protestu prokurátora a zrušilo právoplatné rozhodnutie registrového úradu z 10. decembra 2012.

3. Sťažovateľka sa žalobou podanou na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) domáhala preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia ministerstva vnútra, jeho zrušenia a vrátenia na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 1 S 312/2015-63 zo 7. februára 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) žalobu sťažovateľky zamietol.

4. O kasačnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom, ktorým kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol a sťažovateľke nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznal.

5. Medzičasom v zmysle právoplatného rozhodnutia ministerstva vnútra z 26. augusta 2015 vydal registrový úrad 15. decembra 2015 rozhodnutie č. OU-TT-OVVS1/2015/006961-7 (ďalej len „nové rozhodnutie registrového úradu“), ktorým zamietol návrh sťažovateľky na zmenu údajov zapísaných do registra (zápis zmeny štatutárneho orgánu) a ktoré sťažovateľka napadla odvolaním.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že sa najvyšší súd pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti dostatočne nevysporiadal s kľúčovou otázkou, či zmena zapisovaných údajov do registra má deklaratórne alebo konštitutívne účinky. Vyriešenie tejto otázky bolo vo veci samej kľúčové a krajský súd napriek tomu vo svojom rozhodnutí konštatoval, že táto otázka nemá právny význam, a najvyšší súd označil túto otázku dokonca za irelevantnú. Sťažovateľka vyjadrila názor, že „podľa zákona registrový úrad má zapísať zmenu bez zbytočného odkladu, na základe konštitutívneho rozhodnutia príslušného orgánu neziskovej organizácie, v tomto prípade správnej rady. V prípade účastníka, uznesením správnej rady zo dňa 27.11.2012, nastali konštitutívne účinky odvolania [REDAKOVANÉ] z funkcie riaditeľa dňa 27.11.2012 a konštitutívne účinky zvolenia [REDAKOVANÉ] nastali dňa 28.11.2012. Dňa 28.11.2012 bola s [REDAKOVANÉ] uzavretá aj pracovná zmluva na pozíciu - riaditeľ.“. Preskúmaním predmetnej veci dospel najvyšší súd k záveru, že zmena štatútu sa javí ako rozporná so zakladacou listinou sťažovateľky, tá však zastáva názor, že „predmetom rozhodovania nemalo byť posúdenie, či bola správna rada kreovaná v súlade so zákonom, keďže táto otázka mala byť riešená iba v tom prípade, keby toto preskúmanie zákon výslovne pripúšťal. Avšak zákon takéto preskúmanie nepripúšťa, keďže v prípade evidencie zmien v registri zákon v tomto prípade rešpektuje a pamätá na skutočnosť, že rozhodovanie o zmenách zapisovaných údajov patrí do kompetencie iného orgánu, t. j. správnej rady. Otázka účinkov rozhodnutia mala byť teda kasačným súdom vyriešená ako prvá a základná, keďže povaha tohto deklaratórneho rozhodnutia by ďalej nepripúšťala preskúmať, či bola správna rada kreovaná v súlade so zákonom, ani správnym orgánom ani súdmi... kasačný súd postupoval svojvoľne a to prílišným formalizmom pri výklade predmetných právnych noriem, keďže využitím analógie len odkázal na správny poriadok a vôbec nevyvrátil logické argumenty sťažovateľa a založil ho tak na dôvodoch, ktoré v okolnostiach konkrétnej veci nemajú zjavne žiadnu relevanciu... Ak sa aj súd nestotožňuje s právnym názorom žalobcu, je jeho povinnosťou riadne odôvodniť rozsudok a vysvetliť - právne vyargumentovať prečo to tak nie je a nemôže sa iba obmedziť na konštatovanie, že to je nevýznamná otázka.“.

7. Vo vzťahu k otázke zákonnosti zmeny počtu členov správnej rady sťažovateľka zhrnula, že „správny orgán a ani iný orgán štátnej moci nemôže nad rámec zákona zasahovať do rozhodovania a fungovania neziskovej organizácie a jej orgánov, tým by sa potlačil jednoznačne základný princíp, na ktorom zákon o neziskových organizáciách stojí. Žiaden štátny orgán si nemôže osvojiť kompetenciu rozhodovať o platnosti, resp. neplatnosti úkonov schválených najvyšším orgánom neziskovej organizácie, takisto nemôže rozhodovať o platnosti, resp. neplatnosti, prípadne o súlade zmien v orgánoch n. o., príp. v jej listinách, túto kompetenciu majú v právnom štáte výlučne súdy.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení v petite ústavnej sťažnosti označených práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorý podľa jej názoru vykazuje znaky nezákonnosti a svojvoľnosti.

9. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

10. Ústavný súd, pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, poukazuje na to, že základné práva na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) sú „výsledkové“, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. V rámci konania o ústavnej sťažnosti ústavný súd zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej právoplatne skončilo. V zmysle uvedeného v konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (m. m. IV. ÚS 361/2010).

12. Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky z tejto zásady, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o ústavnej sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

13. V nadväznosti na uvedené právne názory ústavný súd konštatuje, že v okolnostiach daného prípadu nie sú splnené predpoklady na výnimku z už spomenutej zásady, podľa ktorej ústavný súd v rámci konania o ústavnej sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa právoplatne konanie skončilo.

14. V danom prípade je potrebné ústavnú sťažnosť považovať za predčasnú, a teda neprípustnú, pretože sa ňou nenapáda výsledok právoplatne skončeného konania vo veci samej, keďže v posudzovanom prípade je takým meritom veci konečné rozhodnutie (pozitívne alebo negatívne) o návrhu na zmenu údajov zapísaných do registra. Sťažovateľka sa využitím prostriedkov správneho súdnictva domáhala zmeny právoplatného rozhodnutia ministerstva vnútra (z 28. októbra 2015), avšak neúspešne. Rozhodnutie registrového úradu z 10. decembra 2012 teda ostalo zrušené, pričom v medziobdobí bol novým rozhodnutím registrového úradu (z 15. decembra 2015) návrh sťažovateľky na zmenu údajov zapísaných do registra zamietnutý, proti čomu sa sťažovateľka bránila podaním odvolania. Vo veci návrhu na zmenu údajov zapísaných do registra sa tak ďalej

koná, a preto napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je spôsobilé výrazným a nereparovateľným spôsobom zasiahnuť do sféry ústavou a dohovorom zaručených práv sťažovateľky. Potenciálne porušenie práv sťažovateľky (na základe ňou uplatnených námietok) je možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, a to v rámci konania o novom rozhodnutí registrového úradu.

15. Za danej situácie neostávalo ústavnému súdu iné, než ústavnú sťažnosť odmietnuť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre jej neprípustnosť.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2022

Ladislav Dudíťš
predseda senátu